Marija Vnebovzeta v Smolenji vasi

v pričakovanju obnove

Spoštovani Smolenjčani in Smolenjčanke, dragi bratje in sestre v Kristusu!

Z zapisanimi besedami želim nagovoriti vse, ki spadate »pod turn« cerkve v Smolenji vasi. To ste vaščani Smolenje vasi, Krke, Malega Slatnika, Male in Velike Cikave ter dela Petelinjeka. Kot boste razbrali iz besed te knjižice, je cerkev na hribčku v Smolenji vasi prisotna že več sto let. Cerkev – božja hiša tako zbira vernike, jim omogoča, da dobijo hrano za dušo in si izprosijo blagoslov v življenju. Okrog cerkve pa imajo svoj grob Vaši dragi domači, ki so že odšli iz tega sveta.

Kakor moramo skrbeti za svoje telo, ki je od krsta naprej tempelj Svetega Duha, tako moramo kristjani skrbeti tudi za svoj dom, ki ga predstavlja župnijska cerkev, pa tudi podružna, ki je del neke župnije. Cerkev v Smolenji vasi že 55 let pripada naši župniji Novo mesto – sv. Lenart, pred letom 1967 pa je pripadala župniji Novo mesto – Šmihel, česar se še spominjate mnogi starejši bratje in sestre.

V knjižici, ki je pred vami, so predvsem predstavljeni drobci iz župnijskih Oznanil, ki jih je pred 30. leti in več pisal takratni župnik p. Peter Lavrih. Na njemu lasten način je spodbujal in vabil s prošnjo k darežljivosti pri obnovi cerkve, hkrati pa obveščal o že ali še ne narejenih delih. Veliko se je naredilo v tistih letih; mnogo je bilo vloženih prostovoljnih ur. Takrat je bilo to mogoče, v današnjem času pa je potrebno naročiti mojstre, da strokovno izvedejo neki zastavljen projekt. Še vedno pa so dela, ki jih lahko postorimo sami s takoimenovanim prostovoljnim delom. Prav to delo nam daje zavest, da je ta cerkev naša, naš skupni dom.

Pred nami so meseci in morda tudi leta, ko si želimo smolenjsko cerkev obnoviti, predvsem zunanjščino. Potrebna dela so: odstranitev močno razraščenih smrek ob pokopališču, ki zastirajo čudovit pogled na cerkev in delajo škodo na grobovih, kamor padajo iglice z dreves; potrebno je obnoviti odvodnjavanje okrog cerkve, obnoviti fasado cerkve in tudi zvonika, ki potrebuje tudi obnovo kritine. To so dela, ki so seveda povezana s stroški. Zato se preko te knjižice obračam kot župnik na vse vas, da podprete po svojih zmožnostih zastavljen projekt. Potrudili se bomo, da bomo našli načine, kako zbrati sredstva. En način se mi zdi zelo primeren in dober, da ob pogrebu namesto cvetja in sveč domači namenijo dar ob pokojnem za domačo cerkev. Potem se bomo preko izbranih vaščanov podali po hišah s prošnjo za dar. Lahko darujete na TRR župnije. Vsak dar je dobrodošel. Upamo in želimo si prositi tudi za sredstva s strani občine Novo mesto in morda tudi Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Želim se zahvaliti vsem, ki so pripomogli k nastanku te knjižice, ter vsem, ki ste ali še boste zastavili svoje roke, darove in pamet za pomoč pri obnovi cerkve.

Vsem in vsakemu posebej želim blagoslovljene velikonočne praznike. Naj vam Velika noč prinese vero in upanje ter pogum pri soočanju z izzivi vsakdana. Kristjan ima moč in ima Nekoga, kamor se lahko nasloni in kjer lahko izprosi potrebne milosti. To je naš Bog, ki nas vedno spremlja. Zunanja in notranja lepota vaške cerkve ter vsakdanje zvonjenje iz cerkvenega zvonika nas spomni prav na prisotnost Boga med nami.

Mir in dobro!

***p. Krizostom Komar**, župnik*

Smolenjska cerkev Marije Vnebovzete

Cerkev, ki leži na hribčku nad vasjo, je v pisnih virih prvič omenjena leta 1581, večina njene sedanje opreme pa je iz 17. in 18. stoletja, razen kipa Marije z Jezusom, ki je iz okoli leta 1470 (ta se sedaj zaradi izredne dragocenosti nahaja v frančiškanski knjižnici v Novem mestu). Tristranemu prezbiteriju in pravokotni ladji je na zahodni strani pred vhodom prislonjen zvonik, na južni strani zakristija, na severni pa kapela sv. Janeza Nepomuka, ki je bila prizidana kasneje. Posebnost glavnega oltarja iz leta 1760 je, da ima v tronu lahko tako kip Marije z Jezusom v baročni obleki kot sliko Marijinega Vnebovzetja iz leta 1776. Glavni oltar je v 19. stoletju prenovil Štefan Šubic.

Na desni strani je na mestu nekdanje prižnice oltar posvečen sv. Ani. Gre za opremo, ki so jo rešili iz leta 1952 porušene cerkve sv. Ane na Grabnu. Od takrat sta v Smolenji vasi tudi dve žegnanji, na Veliko mašo, 15. avgusta, in na sv. Ano, 26. julija. Od oktobra 1983 je sveta maša v Smolenji vasi vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri.

Podružnična cerkev je nekdaj sodila pod župnijo Šmihel, dokler ni prišla leta 1967 pod okrilje novoustanovljene župnije sv. Lenarta.

Predzadnja večja obnova se je zgodila leta 1974, ko so prekrili zvonik, ob tem pa se je pokazalo, da bo treba zamenjati tudi veliko lesa, ker so že vse deske pod pločevino strohnele. Cerkev je bila opremljena tudi z novim strelovodom.

Zadnja temeljita obnova, ki se je začela konec 80. let prejšnjega stoletja in v kateri so med drugim prekrili streho, prenovili fasado, obnovili stranska oltarja, odstranili prižnico in jo preoblikovali v oltarno mizo, povečali zakristijo,… je podrobneje opisana na naslednjih straneh. In zdaj, dobra tri desetletja kasneje stari, vlažni cerkveni zidovi kličejo po strokovnem posegu ter zvonik po novi preobleki.

Pogled na cerkev s Kočevarjevega brega pred letom 1965 in danes.

Prispevke za obnovo smolenjske cerkve lahko nakažete na TRR:

SI56 2900 0005 1741 597 (UNICREDIT BANKA SLOVENIJA d.d.),
s pripisom - namenom: ZA CERKEV V SV.

Kako smo obnavljali pred tremi desetletjih

Obnovo, ki je potekala od leta 1987 do leta 1991, je vodil župnik p. Peter Lavrih.

8. marec 1987 – izbrali gradbeni odbor

Pred mašo ob 10. uri blagoslov prenovljenega križa ob poti k cerkvi. Po maši srečanje gospodarjev: Krke, Ragovega, Smolenje vasi, Velike in Male Cikave, dela Petelinjeka in Malega Slatnika. Izbrali so gradbeni odbor, ki bo skrbel za obnovo cerkve: vodja odbora je Turk – Krka, člani odbora: Jože Šašek, Nagelj Slavko, Jože Gorenc, Ivan Božič, Franci Judež, Alojz Šalehar, Štefan Srebrnjak.

10. maj 1987 – čakanje na dokumentacijo

Delo pri obnovi smolenjske cerkve še vedno stoji, ker še nismo dobili ustrezne dokumentacije. Pričakujemo jo vsak dan, vendar pa zbiranje sredstev za obnovo ne kaže odložiti, ker vse naenkrat ne bo mogoče zbrati.

7. maj 1988 – prve lopate

Dela pri obnovi smolenjske cerkve so se pričela. Prvo lopato so to soboto zasadili vaščani Smolenje vasi in Velike Cikave, naslednjo soboto pa jo bodo vaščani Malega Slatnika in Male Cikave. Načrt za letos je: nova opeka, letve in morda celo ostrešje in pa izkop do temeljev zaradi izsuševanja vlage.

5. junij 1988 – najprej streha

Odkopavanja so se marsikateri že udeležili, a bo potrebno akcijo ponoviti. Mojster za streho obljublja pričetek prekrivanja po 20. juniju, istočasno pa nadaljujemo zopet z izkopavanjem. Zbiranje sredstev še ni končano za prvo etapo, vendar pa so sadovi že vidni. Opeka je že nabavljena, tako se ne bo dražila. Do prekrivanja potrebujemo še late za streho -300-, medtem ko je ostrešje dobro ohranjeno. Prav tako bo potrebno nabaviti še baker za žlebove.

20. november 1988 – mojster Mijo

Vztrajno in pogumno se dela, tudi zaradi dobrega vremena, končujejo. Čeprav je bilo tu in tam rečeno: »Ne dam nič in tudi delal ne bom,« so razumevajoči Smolenjčani, Slatenci, Cikavci in Krčani dokazali skrb za Božjo zgradbo. Vztrajnost še posebej zasluženo dokazuje gradbeni odbor in mojster Mijo. Tako je bojazen, da bo zima prekrižala letošnji plan, mimo.

13. avgust 1989 – prizidek k zakristiji

Smolenja vas nestrpno pričakuje gradbenike, da naredijo prizidek k zakristiji, kjer bo nov veroučni prostor. Toda zidarji ne morejo pričeti prej, dokler mizarji in kovinarji ne naredijo oken in vrat. Torej se dela, čeprav se ne vidi, nadaljujejo.

31. december 1989 – zasteklitev vhoda

V Smolenji vasi so se v letu 1989 dela povzpela do novega stropa v razširjenem delu zakristije, narejen je novi tlak in urejen preboj med zakristijo in razširjenim delom nove

veroučne učilnice. V delu je zasteklitev glavnega vhoda v učilnico, okna in vrata, nova instalacija v cerkvi.

27. maj 1990 – fasada zvonika in cerkve

Nadaljuje se delo na fasadi zvonika in cerkve. Prosimo vse lastnike grobov v bližini cerkve, da jih zavarujejo, da se ne bi poškodovali zaradi obnove.

17. junij 1990 – skrivnosti pod ometom

Upajmo, da je deževje mimo. V tem času je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto opravil veliko delo: raziskal skrivnosti pod ometom. V tem tednu se prične odbijanje dotrajanega ometa na zvoniku. V torek zvečer je sestanek delovnega odbora in sledila bo odločitev, na kakšen način se bo delo nadaljevalo. Ali z akcijami ali da mojster delo prevzame. Iz do sedaj znanih mnenj se bolj nagiba k temu, da delo mojster prevzame in dokonča.

1. julij 1990 – gospodinje prevzele strežbo

Delo na zvoniku v Smolenji vasi je lepo steklo. Polovica je že opravljenega. Delo sproti nadzorujejo strokovnjaki z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta. V tem tednu bo tudi mojster Kovačič na novo prepleskal pločevino zvonika. Zadnje pleskanje je opravil p. Niko, ko je bil še kaplan v župniji. Dela na strehah zvonika se nadaljujejo v ponedeljek in se bodo verjetno kar nadaljevala še na fasadi cerkve. Gospodinje so že ta teden prevzele postrežbo delavcem in mojstrom, tako je vsaka poskrbela za en dan. Tako se nadaljuje tudi v ponedeljek. Kar zadeva zakristijo in bodočo veroučno učilnico do zadnje odločitve še ni prišlo. Ta teden je statik opravil še en ogled. Vprašanje je, ali bosta oba loka odprta, stebrički vidni in vse zastekleno ali pa pride zid nazaj. Odgovorni za to, bodo mnenje podali v tem tednu.

Stoletja minejo, a cerkev je kot resnica, ena je in večna. Bratje, verjemite mi: toliko Svetega Duha imamo, kolikor imamo cerkve radi.

JANEZ XXIII.

18. november 1990 – blagoslov nove učilnice

Slovesnost blagoslovitve nove učilnice opravlja danes ob 10.00 uri gospod prodekan Edi Eberl. S to slovesnostjo izročamo Bogu v zahvalo vse darove, ki ste jih v tem letu s tako prizadevnostjo skupaj spravili. Kaj je bilo letos narejeno? Pričnimo z zvonikom: oplesk pločevine, fasada zvonika odbita, na novo ometana z apnenim materialom, prepleskana in poslikana. Za to je bil potreben oder. Sledi fasada na cerkvi, isti postopek kot na zvoniku. Ureditev okolice cerkve s kamnitim pločnikom. Ureditev notranjosti učilnice in zakristije z vso opremo. Celotna instalacija elektrike s priklopom za tri faze, novi instrumenti, ozvočenje. Obnova lestencev v izvirni izvedbi ter položitev strelovoda okrog cerkve. Nova okna in zasteklitev nove učilnice. V zimskem času se bo nadaljevalo obnavljanje oltarjev, spomladi pa še obnova sten in pleskanje. V vsej lepoti naj bi cerkev zablestela za žegnanje Velikega šmarna, ko bomo povabili g. škofa za slovesnost.

5. maj 1991 – gasilci poprijeli za delo

Dela znotraj v cerkvi se nadaljujejo jutri, v ponedeljek popoldne, ko je na vrsti odkopavanje ometa znotraj v cerkvi. Delo so obljubili opraviti gasilci prostovoljno.

19. maj 1991 – oltar grabenske sv. Ane

Takoj v torek bodo smolenjski gasilci nadaljevali z deli v smolenjski cerkvi. Znotraj bodo odkopavali dotrajani omet. Stranski levi oltar je že odpeljan v delavnico za restavriranje. Oltar iz porušene cerkve sv. Ane na Grabnu, popolnoma obnovljen, si lahko ogledate v župnijski pisarni. Tam čaka, da bo notranjščina smolenjske cerkve urejena. Potem bo postavljen na mesto, kjer je stala prižnica. Prižnica bo pa predelana v oltar za sveto mašo k ljudstvu.

3. november 1991 – priprave na likof

Smolenjska cerkev se končno le končuje. Pleskanje znotraj je v tem tednu v glavnem opravljeno, sledijo še zaključki v ponedeljek. Montirati moramo še oba oltarja, nova stranska vrata, postaviti daritveni oltar in osvežiti glavni oltar. Električar bo na že obnovljeno instalacijo priklopil še nove luči. Klopi bodo zaenkrat ostale še takšne, kot so. Pričakujemo lepo vreme za 17. nov., da bi bila slovesnost blagoslovitve kar najbolj privlačna. Zakaj tako pozno – ker prej še ni bilo narejeno. Zakaj ne drugo leto – ker »likof« spada k opravljenim delom. Takoj za tem bomo potegnili črto pod vse račune in sporočili, koliko bo ostalo. Dolgov namreč. Te bomo primerno porazdelili in skupno bomo lahko nosili vsak nekaj bremena, sicer ni mogoče naprej. Slovesnost bi se preložila samo v primeru hudega snega.

10. november 1991 – sestanek gospodinj

V Smolenji vasi bo v sredo ob 16.30 najprej sv. maša, nato srečanje gospodinj iz vasi Krka, Smolenja vas, obe Cikavi, Mali Slatnik in Petelinjek. Sestanek je potreben zaradi slovesnosti prihodnjo nedeljo, ko bo gospod škof Kvas blagoslovil prenovljeno smolenjsko cerkev. Gospodinje se bodo dogovorile za postrežbo vseh gostov, ki bodo prišli v Smolenjo vas. Že sedaj pa prosimo posamezne vasi, da pričnejo plesti vence za okrasitev cerkve. Vsa župnija je seveda povabljena na slovesnost v Smolenjo vas prihodnjo nedeljo. Pričetek bo ob 14.00 uri.

17. november 1991 – Smolenja vas slavi, župnija se veseli

Danes slavi Smolenja vas in se tega veseli vsa župnija. Popoldne ob 13.30 bomo pričakali gospoda škofa msgr. Jožefa Kvasa na Veliki Cikavi in skupaj z narodnimi nošami in z vozovi, seveda, krenili k cerkvi v Smolenjo vas. Tam se bo pričelo bogoslužje ob 14. uri.

Zanimivosti iz Oznanil

8. marec 1987 – domači bodo prvi

Vsekakor bo potrebna odločitev za tista dela, ki bi jih naredili lahko sami. Mojstri – obrtniki iz soseske Smolenja vas pa bodo prvi, ki bodo imeli prednost pri prevzemu obrtniških del.

15. marec 1987 – pritožbe žena

Srečanje gospodarjev smolenjske podružnice prejšnjo nedeljo je bilo lepo in uspešno. Pritoževale so se nekatere žene, zakaj niso smele zraven. No, naj bi prišle, saj so bili gospodarji povabljeni.

5. junij 1988 – stop, začenja se košnja

Ker za nekaj časa odlagamo dela iz razlogov, ki se imenujejo košnja, bomo koncem meseca zopet zagrabili.

19. junij 1988 – otroci podajali opeko

Načrt za Smolenjo vas je, da v tem tednu prekrijemo streho. Odločitev bo še nekoliko v božjih rokah, kar zadeva vremena. Človeško načrtujemo tako; kar bo Bog storil, bo pa veljalo. Otroci in mladina in starejši bodo povabljeni za podajanje opeke. Natančno se bomo še dogovorili glede na vreme.

20. maj 1990 – odkrili bogato zgodovino

V Smolenji vasi so se s sondiranjem pokazale v zidovih velike znamenitosti. Ta teden so odkrita gotska okna na prezbiteriju. Tako v prihodnjem tednu ne bo delovne akcije, da se izkopavanje zaključi. Bodimo pripravljeni na presenečenja, zidovi skrivajo bogato zgodovino. Prav pa je, da greste cerkev tudi pogledat; potem boste bolj hitro lahko priskočili k delu, ko boste stvar poznali.

26. avgust 1990 – Mali Slatnik pozabil na akcijo

Pridnost soseske Smolenja vas je tudi v tem tednu očitna. Položen je bil strelovod v zemljo okrog cerkve in tudi pločnik je v delu. Ta teden se nadaljuje odbijanje ometa znotraj cerkve. Ker je bil Mali Slatnik v tem tednu pozabil na akcijo, bo to nadoknadil v ponedeljek in torek. Naj bo delo uspešno!

10. junij 1991 – strokovne napake strokovnjakov

Zunanjost smolenjske cerkve je že urejena. Strokovne napake, ki jih je lani dajal Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, so se

Nekdanja prižnica je predelana v oltarno mizo, na njej kip Sv. Ane z deklico Marijo.

pokazale med zimo. Mnogi so zmajevali z glavo, češ, kako slabo je narejeno. V resnici smo se pa vsi dosledno držali navodil stroke, ki pa ni strokovna. Zato so bili rezultati takšni, kot so bili, da je pač omet odpadal. Popravilo je opravljeno, nadaljevati je treba še v cerkvi. Dan blagoslovitve, ki bo 18. avgusta, se hitro bliža.

15. december 1991 – naj se ne ponovi enoumje

Gradnja pokopališča v Smolenji vasi je tudi stvar vseh, spadajočih na to področje. Župniku je bila dana v pogled idejna zasnova bodoče razširitve pokopališča. Dal je pripombe in predloge in tudi dodal, naj se izroči celoten načrt vsej soseski v javno obravnavo, saj nihče drug, kot soseska sama, ostaja plačnik razširitve. Ker je pokopališče vezano na katoliško populacijo, so pa tu stvari, ki jih ne more nihče drug predpisovati, kot Cerkveni obrednik. Verjetno bomo toliko demokratično osveščeni, da ne bomo pustili, da bo v letu 1992 kdo manipuliral na tak način kot v letu 1952, ko je padla cerkev sv. Ane na Grabnu. 40 let je star ta spomenik enoumju.

Kako smo financirali obnovo pred 30-imi leti

14. februar 1988 – gospa je že utrujena

Neka gospa pa je med drugim tudi rekla, da jo to nenehno nabiranje dobrih del v kloštru že nekoliko utruja. Spomnila se je nazaj dobrih del pri obnovi cerkve na Potovem Vrhu, potem kar naprej konvikt, pa zvon na Velikem Slatniku, sedaj orgle. In nič ne kaže, da bi bilo dobrih del že dovolj. In ko je župnik to stisko razumel, jo je potolažil, da se sedaj pa res spodobi nekoliko predaha. Prihodnjo nedeljo ne bo več potrebno delati dobrih del za domače zadeve, ampak jih bomo poslali v Ljubljano. Podprli bomo ustanovo – teološko fakulteto. Prav je, da mislimo tudi na druge. Mar ne?

7. maj 1988 – grožnja inflacije

Z dovoljenjem Občine se bo začelo pobiranje prostovoljnih prispevkov za smolenjsko cerkev tudi po hišah. Vodja zbiranja je gospod Šašek z Malega Slatnika. Ni potrebno imeti skrbi, da bi inflacija načela zbrane prispevke. Opeka bobrovec je že na poti.

3. julij 1988 – g. Šašek jih tudi pokasira

Tudi po finančni strani se dobrotniki lepo odzivajo, tako g. Šašek Jože vzorno opravlja svojo pobiralno vlogo. Tu in tam mora celo zabeležiti kakšno grenko pripombo, ki pa obnovi prav nič ne koristi, zato jo prav hitro pozabi. Računi za ta prvi korak obnove bodo znani že v prihodnji številki Oznanil. Številke bodo zapisane z rdečim pisalom in iz tega razloga danes v župniji nabirka za Smolenjo vas. Vsem Bog povrni!

17. julij 1988 – kdor hitro da, dvakrat da

Pohvala smolenjski podružnici, ki je bila povedana tam preteklo nedeljo, naj ima svoje mesto tudi v Oznanilih. Znova se je potrdilo načelo: Kdor hitro da, dvakrat da. Iz zbranih sredstev se je veliko naredilo.

Dne 15. julija 1988 je stanje takšno:

Nabranih denarnih sredstev je:	9.327.000,-
Material, delo, arhitekt-skupaj:	18.436.000,-
RAZLIKA V MINUS	9.109.000,-

K temu je potrebno dodati še veliko prostovoljnih delovnih dni, darovani les za late in delno tudi ostrešje, hrana za delavce, pospravljanje po opravljenih delih. Človeško je težko presoditi vse darove v ta namen, naj bo Božja pravičnost tista, ki presoja misli in namene človeškega srca. Zato vsem še toliko večji Bog plačaj. In še vprašanje v zvezi z dolgom? Proti koncu leta, /okt., nov./, bi ponovili zbiralno akcijo in takrat bodo še posebej tisti, ki sedaj niso mogli kaj bolj »pritisniti« - bodo pa takrat.

17. junij 1990 – mojstrom 100% avans

Pri tem je treba vedeti, da nekateri mojstri zahtevajo 100 %, drugi 50 % avans. Vsekakor bo potrebno kaj kmalu zbirati sredstva. Zaenkrat lahko prinesete v pisarno. Ko bo pa zvonik končan, tudi pleskanje pločevine, pa bo sledilo zbiranje po hišah.

9. september 1990 – obrtniki dar v stroške

Zbiralci sredstev pod vodstvom g. Šaška z Malega Slatnika ne morejo biti povsod naenkrat, čeprav so že pričeli z zbiranjem. Za obrtnike še sporočilo, da dar, ki ga dajo smolenjski cerkvi, lahko uveljavljajo v stroške. Potrdilo bo dal župnijski urad.

22. september 1991 – kajpada = kaj pa da

Drugje se ne bo zataknilo, razen pri financah. S strani žena je bilo slišati pripravljenost, da bi v ta namen še kaj pobirali po hišah. Župnik je na to odgovoril: »Kajpada!« - »Kaj pa da«!

1. december 1991 – le kje so položnice

Nič kaj zadovoljen ne izgleda tale »svetnik«. Povezan je namreč s smolenjskimi dolgovi. Ob sami blagoslovitvi je bilo razdeljenih nad 200 položnic z namenom podpore cerkvi in odplačilu dolgov. Vrnilo se jih je 5. Morda ostale prekriva pozabljivost, če so pa končale v peči, zanje ni več

Prej odprta veža je z zasteklitvijo in kovano mrežo, ki je delo kovaškega mojstra Jerneja Zorka, postala del povečane zakristije, ki je dve desetletji služila tudi kot veroučna učilnica.

rešitve. Gotovo pa vsak, ki pripada smolenjski cerkvi, čuti še neko dolžnost, da pripomore po svojih močeh.

15. december 1991 – rolanje po sceni s KS

Obnova cerkve ne bo šla v pozabo. Tako se je tega spomnilo do sedaj 22 darovalcev in poslalo ali prineslo 18.800 SLT. Prošnjo za pomoč smo poslali tudi Krajevni skupnosti Mali Slatnik, ki je v teku obnove prispevala 10.000 din. Prošnja je toliko bolj upravičena, ker za potrebe KS dajete iz svojega osebnega dohodka. In če je neka obnova trajala štiri leta, bi utegnila tudi KS opaziti, da je to za KS kulturni spomenik prvega reda in tako vstaviti v program izdatkov tudi to. V kolikor je pa smolenjska cerkev nepotrebni ostanek preteklega mračnjaštva, potem je rolanje po sceni odveč. V pričakovanju rešitve naše prošnje bomo kasneje presodili vrednost kulture za naš in pretekli čas.

29. december 1991 – zapisali bomo STOP

Smolenjski dolg vendar počasi kopni in tako je na dan 27.12.1991 zabeleženo 37 darovalcev z vsoto 36.800,00 SIT. Počasi se vsota bliža 1000 DEM, ko se bo pa približala 7000, bomo zapisali: STOP.

Viri:

Oznanila letniki od 1987 do 1991 in ustna oznanila v Kloštru

Pred cerkvijo v Smolenji vasi na cvetno nedeljo leta 2022.

70 let odkar so na Grabnu porušili cerkev sv. Ane

Podružnica sv. Ane na Grabnu je bila ena najstarejših cerkva šmihelske župnije. Verjetno je bila zgrajena v 13. stoletju,« preberemo v Oznanilih 2. avgusta 1987. Leta 1952 so oblasti sklenile, je potrebno cerkev žrtvovati v »korist ekonomije«. O dogodku, preden se je cerkev v eksploziji pogreznila sama vase, je takratni šmihelski župnik v župnijski kroniki poročal: »…cerkovnik v Smolenji vasi Avsec Janez in smolenjski cerkveni ključar Kavšek Janez sta z velikim spoštovanjem ves inventar prepeljala in shranila v Smolenji vasi.« Z opremo grabenske cerkve je tako Smolenja vas pridobila tudi še eno žegnanje. Oltar in opremo so leta 1991 obnovili in postavili na mesto, kjer je nekdaj stala prižnica, kot levi stranski oltar.

Nekdanja cerkev sv. Ane na Grabnu

Neprecenljive orgle

Cerkev sv. Ane je imela tudi majhne ogle, ki pa so bile v slabem stanju, a je najpomembnejše dele: igralnik, meh in piščali kljub temu Smolenjčanom uspelo rešiti. »Ker so še vredne popravila, da bodo zaigrale v prvotni harmoniji, smo jih izročili mojstru. Tako bomo ob prvih nedeljah zbirali sredstva v ta namen. Že sedaj se zahvaljujemo za dar, v ta namen darovan,« je v Oznanilih 6. septembra 1987 zapisal župnik p. Peter Lavrih. A kmalu je postalo jasno, kako dragocene so, saj je dr. Edo Škulj ugotovil, da je instrument po odličnosti eden redkih v Sloveniji, če ne celo v Jugoslaviji. In milijarda takratnih dinarjev za obnovo je poklicala še drugo milijardo, je dodal p. Peter. Zbiralo se je pri dobrotnikih, ljubiteljih glasbe, ob nedeljskih nabirkah, namesto cvetja na grob, namesto silvestrovanja, ob lurški devetdnevnici… in so zbrali. Ob sklepu lurške devetdnevnice, 11. februarja 1988, je msgr. Jožef Kvas ogle blagoslovil, v nedeljo, 14. februarja, pa so na njih pripravili prvi koncert. Orgle so shranjene v kloštru, v karmelski kapeli.

Oltar iz cerkve sv. Ane

Orgle iz cerkve sv. Ane

Dragocena smolenjska Marija z Jezusom iz leta 1470

Izmed vse opreme smolenjske cerkve je najstarejši in zato izredno dragocen gotski kip Marije z Jezusom. Nekdaj se je nahajala v stenski niši v vežici z odprtim vhodom ob zakristiji. Leta 1973 kip zasledimo v katalogu razstave Gotska plastika na Slovenskem Emilijana Cevca.

»Sedeča Marija z Jezusom, lipov les, višina 106,7 cm, širina 52 cm, globina 37 cm. Okoli 1470. Tudi to plastiko moramo gledati v širšem okvirju gorenjsko-primorskih skulptur. Marijino naročje je kakor podnožje za čokato dete, ki nerodno sedi v njem. Forma je zgoščena, ne pa tektonizirana, kajti pri tleh nakopičene, kačaste ali raz kolena padajoče vertikalne gube vnašajo v kompozicijo nemir in slikovitost. Očitno je spet južnotirolsko (briksenško) izhodišče, ki pa je cepljeno na trdi kraški naglas in zgoščenost mase.« (Cevc, Emilijan, Gotska plastika na Slovenskem, Razstavni katalog, Ljubljana 1973)

Marija z Jezusom je zaradi izredne dragocenosti shranjena je v knjižnici frančiškanskega samostana.

Zvonite smolenjski zvonovi

V smolenjskem zvoniku so trije bronasti zvonovi.

- Veliki zvon: Zvonarna in livarna Št. Vid nad Ljubljano. Leto: 1930, št. 538, premer 108 cm, višina 108 cm, teža 687 kg. Relief Marija, sv. Vid. Napis: V NEBESA VZETI SLAVO DONIM.
- Srednji zvon: Zvonarna in livarna Št. Vid nad Ljubljano. Leto: 1930, št. 539, premer 90 cm, višina 90 cm, teža 415 kg. Relief Srce Jezusovo. Napis: SRCE JEZUSOVO, ZMAGUJ, KRALJUJ.
- Mali zvon: Max Samassa Laibach. Leto: 1900, št. 2854, premer: 78,5 cm, višina: 78,5 cm, teža 289 kg. Relief sv. Jožefa z Jezusom in lilijo. Napis: SV. JOŽEF VARUJ NAS!

15. oktobra 1990 premeril in zapisal p. Felicijan Pevec ofm, kpl.

Kdaj in zakaj zvonimo?

Vsak dan slišimo tri osnovna zvonjenja: jutranje ob 7. uri, opoldansko ob 12. uri in večerno ob mraku. Večerno zvonjenje nas vabi k molitvi avemarije, pa tudi k spominu na verne duše v vicah ter na čast sv. Florijanu proti požaru. Sv. mašo 15 min pred začetkom naznanijo vsi zvonovi skupaj. Ob nedeljah in praznikih eno uro pred sv. mašo vabi veliki zvon, ki se oglasi tudi ob začetku sv. maše in med povzdigovanjem. Vsi zvonovi zvonijo tudi, ko se poje zahvalna pesem. Petkovo zvonjenje velikega zvona ob treh popoldne nas spominja na Jezusovo trpljenje in smrt na Kalvariji. Zvonjenje ob sobotah popoldne ali dan pred

praznikom pomeni delopust – naznanja, da se je praznovanje že začelo in naj se težko delo konča. Na veliki četrtek se zvonovi »zavežejo« - v dneh, ko se spominjamo Jezusovega trpljenja in smrti, tudi zvonovi molčijo.

Smolinjci in njihovi novi zvonovi

Iz Dolenjskih novic leta 1900

Sobota, 10. novembra t.l. je bila za Smolinjce velik praznik, saj je cerkev dobila nove zvonove, ki jih je vlil Albert Samassa v Ljubljani. V račun je vzel stare zvonove. »Novi zvonovi! Po celi soseski dolgo časa preje in pozneje ni bilo skoro druge govorice, kakor o novih zvonovih, ki smo jih vsak čas pričakovali. Staro in mlado se je zanimalo zanje, saj bodo večino njih spremili k zadnjemu počitku, ko nam poteče ura življenja! In prišel je težko zaželjeni dan.« Mojster Samassa je poslal telegram, da bodo zvonove pripeljali v Novo mesto v petek, 9. novembra ob 11. uri. Na veliko razočaranje Smolinjcev pa dopoldanski vlak ni pripeljal težko pričakovanih zvonov. Upali so, da jih bo pripeljal popoldanski vlak. Pa tudi na tem vlaku ni bilo zvonov. Vaščani so se žalostni vrnili domov. Kaj se je zgodilo? »Ljubljanski voznik je zvonove pomotoma na južni, namesto na dolenjski kolodvor peljal, od tod zamuda.« Zvonove so dobili šele naslednji dan, 10. novembra. Ta dan je bil za vas velik praznik. Vas je bila slovesno okrašena, postavili so tri mogočne slavoloke z napisi. Okoli treh popoldne so zagrmeli možnarji in mali zvonček je zapel novim zvonovom v pozdrav. Staro in mlado se je zbiralo na hribčku pred cerkvijo in pričakovalo zvonove, ki so jih okoli štirih popoldne v slavnostnem sprevodu pripeljali okrašene v Smolinjo vas. Pred cerkvijo so jih sprejeli možje in jih ob kresu, molitvi, petju in pokanju možnarjev, ki se slišalo še vso noč, obesili pred cerkvijo. Na Martinovo nedeljo, 11. novembra, je v Smolinji vasi maševal in pridigal prošt dr. Sebastijan Elbert in blagoslovil nove zvonove ob veliki udeležbi ljudstva. »Neprecenljivih zaslug za naše nove zvonove si je stekel vrli in priljubljeni šmihelski kapelan gosp. Hartman. Naj bo prepričan, da mu hvaležni Smolinjci njegove požrtvovalnosti nikdar ne pozabijo.«

Za fanti na bojno polje še zvonovi

Iz Dolenjskih novic leta 1917

»Iz Smolinje vasi. Gospod urednik! Upamo, da nam ne boste odrekli teh par vrstic, ki Vam jih pošiljamo iz Smolinje vasi. Sporočamo vsem znancem, da so odpeljali naša dva zvonova, velicega in srednjega, mali pa je ostal in se sedaj žalostno oglaša, ker mu je dolg čas samemu biti v zvoniku. Malo časa so nam peli, komaj dobrih 16 let. Z radostjo smo jih poslušali, ko so nam tako lepo pritrkavali.

Dne 12. marca l. 1917 se nam je utrnila solza, ko so peli sebi zadnjo uro dopoldne. Popoldne pa so jih vrgli že iz zvonika. Potem smo jih ozalšali z zelenim vencem in črnimi zastavami. Vi zvonovi pa pohitite tja na bojno polje in pozdravite vse naše fante in može. Pozdravimo pa tudi med Dolenjke vse fante in može, ki ste na bojnem polju, in ki služite cesarju. Anica Zagorc, Neža Kavšek in Marija Nagelj, vse iz Smolinje vasi. – Na svidenje!«

Na Veliko soboto, 16. aprila 2022
Izdala Župnija Novo mesto – sv. Lenart, zanjo p. Krizostom Komar, župnik
Fotografije: arhiv Župnije Novo mesto – sv. Lenart, Jerca Božič Kranjec, Drago Vuica
(veduti iz leta 1992 na naslovnici in zadnji strani)
Besedila: p. Krizostom Komar, Jerca Božič Kranjec in povzeto po virih, ki sta jih zbrala
p. Felicijan Pevec in Ana Alessandra
Uredila: Jerca Božič Kranjec
Oblikovanje in tisk: ART 32 d.o.o., ŠPES, grafični studio, Novo mesto

Smreke nam zakrivajo pogled nanjo

Smolenjci so cerkev postavili na hribčku nad vasjo v 16. stoletju (prva omemba l. 1581) ali verjetno še mnogo prej. Na točki, od koder so jo videli z vseh koncev vasi, s polj, travnikov in iz vinogradov. Da bi se lahko ozrli k njej vsaj trikrat na dan, ko jih je na to opomnil zvon. In pomislili na svoje drage, ki počivajo v njenem zavetju. Pred tremi desetletji so za pokopališkim zidom zasadili smreke, ki danes kazijo za dolenjsko krajino tako značilno veduto. Bomo še kdaj našli voljo, moč, pogum in ponovno odstrli pogled na Marijo Vnebovzeto, ki je našo vas spremljala skozi vsaj pol tisočletno zgodovino?